

SZÁNTÓ

ELŐFIZETÉSI ÁRA

A kiadóhivatalban átvéve.
Egész évre 16 kor.
Negyedévre 4 ..
Helyben kézhez hordva.
Egész évre 20 kor.
Negyedévre 5 ..
Világke postán szállítva.
Egész évre 24 kor.
Negyedévre 6 ..
Egyes szám ára 8 fillér.

Politikai
napilap

Megjelenik minden nap, ahéttől az
Ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 6.

A szerkesztőség kéziratok visszaszá-
adására vagy megőrzésére nem
vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadó-
hivatalhoz intézendők.

XXI. évfolyam 74. szám. 98 Nagyvárad. Csütörtök 1915 április 1.

Besszarábiában járnak hadaink.

A kárpáti harcoknak epizódja volt csak Przemysl eleste; de nyomban rá más epizód is került: jobb szárnyunkon hadseregünk annyira előnyomult, hogy átlépte az orosz határt és benyomult Besszarábiába.

Mikor az oroszok diadalnak számítják Przemysl elestét, melyet pedig az éhség vett be, nem az orosz sereg: akkor mi kétszeres örömmel jelenthetjük csapataink besszarábiai előnyomulását. Itt nem vitta meg a csatát helyettünk az éhség; csapataink fölénye verte vissza az orosz

és tette át a háboru színterét ezen a szárnyon is orosz területre.

Oroszország óriási emberanyagot vetett határainkra s ez az irtózatoss tömeg eddig éreztette is hatását; ha most az oroszok mégis visszavonulnak, ez annyit jelent, hogy nem rendelkeznek többé az eddigi nagy tömegekkel, fogy a kifogyhatatlannak állított emberanyag s a mi fölényünk diadalmasan kezd kibontakozni.

Tudósításaink a következőket jelentik:

A kárpáti harcok.

Budapest, március 31. (Saját tud.) Az uzsoki és a lupkovi szorosok között heves harcok folynak, ahol az oroszok heves támadását mindannyiszor visszavertük. Az oroszok összes támadásai a harc vonalnak erre a szakaszára koncentráltak. A centrumban csak helyzeti harcok folynak. A nagy orosz offenzíva, amely a centrum kivételével általánossá lett, a szárnyak megindítását célozza, de siker nélkül. Uzsoknál az oroszok múlt éjjel is támadtak, de csapataink visszaverték őket.

Harcaink Bukovinában.

Budapest, márc. 31. (Saj. tud.) Az Est tudósítója jelenti, hogy a vasuti közlekedés Románia és Bukovina között helyreállott. Csapataink Novosielica-nál és ettől északra már Oroszország területén haladnak előre s már körülbelül harmincöt kilométerre vagyunk bent Besszarábiában.

Visszavert orosz támadás és újabb ötezer fogoly.

Budapest, március 31. (Saját tud.) A kárpáti harctéren az oroszok éjjeli támadását Uzsoknál újból visszavertük.

Csernovitz—Novosielica környékén szakadatlanul harcolunk. Bojan—Novosielicai ütközetben elfogott ötezer orosz Magyarországra szállítottuk.

Orosz jelentés a hős honvédekről.

Budapest, március 31. A március huszonnegyedikén kiadott orosz jelentés írja a következőket: Március huszonhatodika körül az osztrák-magyarok támadása megújult a liucna—ropica—kruszkai fronton. Az ellenség tizenkét centiméteres mozsarakból erős tüzelést nyitott ellenünk. E tűz által fedezve, husz ellenséges zászlóalj támadta meg erőinket reggeli négy órakor. Az ellenség kétszáz lépésnyire közelítette meg lövészárkainkat és bár nehéz veszteségeket szenvedett, csak elkeseredett harc után vonult vissza reggeli kilenc órakor. Az újabb támadást még a délelőtti folyamán a harminckilencedik honvéddivízió nyitotta meg, amely kizárólag magyar katonákból állott. A divízió hősiesséssel küzdött és a drótsövényeken áttört ellenállhatatlan dühvel. Veszteségeink jelentékenyek.

Az angol flotta vesztesége a Dardanelláknál.

Budapest, március 31. Az Estnek jelentik, hogy az angolok a Dardanellák eddigi ostrománál háromezer halottat, még több sebesültet és mintegy hatszázmilliónyi anyagi kárt vesztek.

Az entente Bulgáriát akarja a háboruba bevonni.

Szófia, március 31. Az entente diplomáciája a Venizelosz-kormány bukása után a legnagyobb erőfeszítéssel igyekszik arra, hogy Bulgáriát Törökország ellen való rögtönös beavatkozásra bírja. Mindenképpen azal akarják Ferdinánd királyt megkörnyékezní, hogy itt az ideje annak, a Balkánon azt a domináló pozíciót megszereznie, amelyet Konstantin király entente-ellenes magartásával elvesztett. Ugylátszik, hogy azok közt az ígéretek közt, amiket az entente Bulgáriának Tráciába való bevonulása fejében tesz, olyanok is vannak, amik oly területrészek jövődöbeli birtoklására vonatkoznak, amelyek ezidőszertint görög-tulajdon. Az oroszbarát sajtó és az entente lapjai egyaránt igyekeznek, hogy Tráciába való bevonulás mellett hangulatot teremtsenek.

Öröm egy piros tojás husvétra

czukorkával töltve már 20 fillértől kezdve Aszódi Kossuth-utcai főüzletében vagy Rákóczi-uti Csokoládé király fióküzletében beszerezhető a gyermekvilágnak és felnőtteknek. Husvétí tojásokból igen dúsraktár míg a készlet tart. Kereskedőuraknak visznelárusítás is megkezdődött.

Értesitem a czukorka szakértőket, hogy kizárólag nálam kapható a híres Drasskovits-féle valódi Vinga-Bonbon. Vigyázat, mert a csillagjelzésű a valódi. Külön halkonzerv osztály. Böjti időnyre Sardinia, Osszé, Füllé, Sós hering ASZÓDI MIHÁLY Kossuth-utca Sas palota.

Az osztrák-magyar hadsereg Beszarábiában.

Budapest, március 31. (Saját tud.) Potsdamból jelentik hogy orosz hivatalos jelentés szerint az osztrák-magyar hadsereg e hó 28-án Cernowitzon túl átlépve az orosz határt Beszarábia területén Cohtiu irányában előrenyomult, Féluton vannak Choteiu felé.

Ujabb hadsereg partraszállása Szmirnában.

Budapest, március 31. (Saját tud.) A „Magyarország“-nak jelentik: A római „Giorg Italia“ Kairóból nyert értesülése szerint az Alexandriában összevont 60,000 embert Szmirnában partraszállásra rendeltek, de nem a Dardanellák ellen.

Varsóban készülődnek.

Budapest, márc. 31. (Saját tud.) Krakkóból jelentik, hogy Varsóban katonai szolgálatra alkalmaznak minden fegyverfogható férfit. Nagy előkészületeket tesznek a várható osztrák-magyar támadás ellen.

A Dardanellák ostroma.

Budapest, március 31. (Saját tud.) Berlieni Wolf-ügynökségnek jelentik Konstantinápolyból, hogy a Dardanelláknál a helyzet változatlan. Az orosz flotta tegnap előtt a Boszporusnál az Ereglii szénbánya vidékét bombázta. Két ezer lövést leadtak. Kilenc vitorlás elsüllyedt. Az orosz flotta délben visszavonult.

Kombinált támadás készül a Dardanellák ellen.

Budapest, március 31. (Saját tud.) Berlinből adjuk hírül, hogy Tenedoszban Kantosznál és Lemnosznál csapat táborokat készítenek elő. E két sziget megszállásából következtetik, hogy az angolok a

Dardanelláknál tengerről és szárazföldről kombinált támadást terveznek.

Görögország lefoglalata a szerb municiót.

Konstantinápoly, március 31. (Saját tud.) Az Osmanische Lloydnek jelentik Szalonikiból: Franciaországból Szerbia részére tizennégy tábori ágyu, kétezer láda munició, kilenc autó, százötven tréncoksi, két repülőgép és háromszáz láda orvosság és kötszer érkezett az itteni kikötőbe. A görög kormány lefoglalta az egész rakományt és csak az orvosi szereknek Szerbiába való küldését engedte meg.

Scutari bombázása.

Budapest, március 31. Scutariból jelentik, hogy ellenséges repülőgépek husz bombát dobtak a városra, Vrpazár állomásra pedig nyolcat.

A németek támadásra készülnek nyugaton

Milanó, március 31. Londonból jelentik a Corriere della Seranak: Repington ezredes napok óta állandóan avval a kérdéssel foglalkozik az angol lapokban, hogy mi lesz a németek legközelebbi mozdulata. Repington attól tart, hogy legközelebb a németek megkezdik az offenzívát a nyugati haremezőkön. Az a tény, hogy az angol katonaság bizonyos területeket tart megszállva, azt vonja maga után, hogy a németek itt fognak legközelebb támadni. Mi reméljük — ugymond — hogy egy ily támadás ellen teljesen fel vagyunk készülve. Remélem, hogy a harevonat mögött több kilométernyire egymásután készítették csapataink fedezékeket és megerősített állásokat, mert nem lehetetlen egy német áttörés az Oise és Arras közt Amiens irányában avval a szándékkal, hogy minket a tengerpartnak szorítsanak. Kétségtelen, hogy a németek nem adták fel Calais elfoglalásának tervét és hogyha el tudnak odáig jönni, akkor sokkal fontosabb és veszedelmesebb operációs bázisra tesznek szert, mint Zebrügge vagy Ostende. Repington ezredes úgy vélekedik, hogy a nyugati haremszintén a szárazföldi hadjárat közeledik a döntéshez, amely annál veszélyesebb, mert a németek is fel fogják használni minden fegyverfogható emberüket.

Uj német hadtest Antwerpenben.

Berlin, március 31. Brüsszelen keresztül Gandba és Antwerpe megerősítésül új német hadtest vonult át.

Reimsot a német tüzérség ismét bombázta.

Londonban öszre várják a békét.

Budapest, márc. 31. Londoni pénzemberek véleménye szerint öszre jósolják a háboru végét és ezt a megállapodásukat pénzügyi okokra alapítják.

Forradalmi hangulat Portugáliában.

Budapest, március 31. (Saját tud.) Madridi hírforrások jelentése alapján Portugáliában a helyzet rendkívül komoly. A köztársaság elnöke ellen a parlament jogaiba való beavatkozásáért megindították az eljárást. Titkos összeesküvést lepleztek le. A lapok mind azt hangoztatják, hogy forradalom fog kitörni.

Sztrájk veszedelem Angliában.

Budapest, március 31. (Saját tud.) Hágából jelentik, hogy a „Daily Chronicle“ szerint az angol bányatulajdonosok 900,000 szervezett munkás felmondására válaszoltak. Általános béremelés nem engedélyezhető. Minthogy a munkások követeléseik mellett kitartanak, nagy sztrájkok várhatók.

* **Katonák! „AXA“ hintőpor ruhára, fekvőhelyre hintve feltétlenül megöli a kiütéses tifuszt terjesztő ruhatetveket, kapható: Tábori csomagolásban Farkas István Apolló drogeriájában Rákoczy-ut 7/B Telefon 13—02**

A VÉN CIMBALMOS.

— Rajz. —

Irta: Magdits Károly.

Künn ült a tavaszi verőfényen, kunyhója oldalához támaszkodva. Ára fakó, egész teste lesóványodott. Bennülő szemeit tévetegeen jártatja végig az előtte elterülő legelőn, amelyen most még a „Cigánytelep“ aprósága sem hancuzik. Pedig máskor ilyen időben messze elhallatszott innen a gyereklárma, meg a serdülők nótái.

A téglavető felőli oldalon egy suhanc szoritja hóna alatt a hegedűt. Óvatosan kémleli, nem látja e az öreg és messze távozik a szél irányában. Csak akkor veszi kézbe a siró rivó szerszámot, mikor gondolja, hogy a hangja nem ér már odáig.

A kunyhók mellől itt-ott előbukkan egy fej, kémlelik az öregot, hátha megjött már a beszélgetős kedve. Nincs munka, hát ráérnek. De csak fejcsóválva húzódnak vissza és sajnálkozva suttogják a téglavető is, a muzsikások is:

— Bizony még meghál ázs öreg nagy bánatában.

Mert nagy bánata volt a vén cimbalmosnak. Legényfiát elütötte a villamos. Meghalt az apja szemeláttára. Az öreg nagyot hördült és rábukott a fia holttestére. Ugy vitték el onnan eszméletlenül. Azóta élt, italt elutasít magától. Meg akar halni.

A felesége siránkozó paraszára odajárnak a „Cigánytelep“ menyecskei közül hol egyik, hol másik és néha sikerül nekik egy kis ételt, italt belerimánkodni az öregbe.

Mert hát valamikor javakorában „kikapó“ ember volt az öreg. Szerette a szép asszonyokat, azok se haragudtak rá. Csak éppen a felesége haragudott érte nagyon. No meg a feleséges emberek is. Es noha minden banda kapva-kapott rajta a játékaért, az előbbeni hiba miatt csakhamar gyűlöletes lett itt is, ott is. Összeférhetetlen természetével csak siettetta a szakadást. Nem mintha rossz ember lett volna, hanem a cigányvér és a művészszer uralkodott rajta. Mert művészlélek, zeneköltő volt egészen, csak hogy kicsiszolatlan maradt. Az a pár tucatot meghaladó fülbemésző nóta, ami az ő lelkéből pattant ki és az ő cimbalmán hangzott föl először, bizonyosságot tehetnek róla.

Már rég nincs bandában. Egy félreeső kisebb vendéglő, ahova szegényebborsu nőlen kishivatalnokok, kisiparosok járnak étkezni, ez az ő tanyája. A cimbalma állandóan ott van. Amikor elérkezik a vacsora ideje, ott zenél egymagában; néha középelesen, ha jó hangulata, vagy nagy hallgató közönsége van, művésziesen, elragadóan. Azok a szegény emberek megbecsülik őt a játéka szerint és a jövedelmük arányában. Nem sokra rug a keresete, azonban megél belőle családostul.

De ő már nem akar élni. Egyetlen gyönyörűsége a fia volt. Szerencsétlen kimulása elvette az életkedvét. Azóta csak úgy lopják bele az életet a szép asszonyok, ezek a multból átragyogó emlékek, amiknek néha öntudatlan engedelmessékedik.

Sajnálják az egész telepen, mert érző lelke van a cigánynak. A nagy szerencsétlenség mintegy szíven kapta őket is. Elfelejtették az összeférhetetlen természetét, el az általa okozott családi háboruságokat. Csak a baját látják el, az apai szív mélységes fájdalmát vonakodnak a fájdalom nagyobbításától. Ezért némult el a gyereklárma már hetek óta. Amelyik mukkanni mer, a legközelebb állótól kap olyan oldalba döfést, hogy megérzi még holnap is. Azért azonban még sem szünetel a játék. Elmennek szél alá messzire, hogy a lármajuk idáig ne érjen.

Amióta a csapás érte, csak a művészi játéka körül beszélnek az öregebbek, akik annak idején hallhatták, meg a sikereiről. Hogy X. uraság egyszer 100 as bankót adott neki, hogy a kiállításon a jogászok a legjobb cimbalmot vették meg a számára, hogy egy ur külső országba akarta vinni és nagy summát ígért neki, ha vele megy. De az öreg nem ment, mert éppen akkor egy szépséges szép menyecske szemei tartották fogva.

A fiatalok szájtátva hallgatták a beszédeket, akik előtt így apránként már életben legendás alakká változott.

Nagyvárad közegészségügye.

A közegészségügyi bizottság ülése.

Az utóbbi napokban ismét mindenféle ellenőrizhetlen kóza hírek terjedtek el Nagyvárad közegészségügyéről. Ez okból épen jókor jött a közegészségügyi bizottság ülése, amelyen a város főorvosa eloszlatta ezeket az alapi nélküli híreszteléseket.

Dr Grósz Menyhért elnöke alatt jelen voltak: Rimler Károly, dr Mayer László, Halász Gyula, Rendes Vilmos, Materny Imre, dr Nemes Áron, dr Barna Ármán, Stark Gyula, Kiss Dávid, dr Ertler Mór, Kovács F., dr Popovics Miklós, Csanda Endre.

A várad-velencei r. katolikus temető már megtelvé, egy holdnyi területtel való kibővítést a közegészségügyi bizottság megengedhetőnek véleményezte.

Ezután dr Mayer László v. főorvos jelentést tett a fertőző betegségek állásáról március hónap folyamán. Előfordult a kanyaró 30 esetben, egy halálalozással, a difteritisz 11 esetben, 4 halálalozással, a vörheny 9 esetben, a hasihagymáz 83 esetben, 21 halálalozással (75 katoná, helybeli lakos csak 5), vérhas 2 esetben, hókhurut 6 esetben.

A hólyagos himlő 2 katonán konstatált, akik Szlavóniából hozták a betegséget magukkal. Beszállították őket a járványkórházba s az óvintézkedéseket megtették. Azokat a betegeket, akik ezekkel együtt voltak, valamint az ápolókat azonnal beoltották s szintén a járványkórházba szállították, 21 napi zárlatra. Reméli a főorvos, hogy a betegség terjedését sikerül megátolni.

A küteges hagymáz és a kolera február 19 óta nem fordult elő.

Dr Grósz Menyhért elnök köszönetét és örömet fejezi ki, hogy más városhoz viszonyítva Nagyváradon számba sem vehető a polgári elem megbetegedése a fertőző betegségekben. Ez a katonai hatóság és a városi főorvos buzgó és szigorú eljárásának köszönhető. Indítványára dr Mayer László főorvosnak köszönetet szavaztak.

Materny Imre veszélyesnek tartja, hogy a katonakórházban naponként végbemenő te

metésekre özőnk a közönség az udvarra s a kapu alatt érintkezik a harctérről érkező és még orvos által meg sem vizsgált katonákkal. Így könnyen elhurecolhatják a fertőző betegséget. Erre nézve valamely intézkedést tartana szükségesnek.

Dr Mayer László v. főorvos eljár az irányban, hogy a veszély elkerültessek.

A gótikus építőművészetről.

Köszeghy főmérnök előadása.

Köszeghy József városi főmérnök tegnap este érdekes előadást tartott a mérnök és építész egyesületben a városháza nagytermében, elkelő, díszes közönség jelenlétében.

A mérnök egyesület tagjain kívül intelligens hölgyközönség, továbbá Rimler Károly polgármester, Rádl Ödön kir. tanácsos, dr Némethy Gyula c. kanonok, dr Károly Irén egyet. m. tanár, Lukács Ödön főjegyző, Materny Imre ág. ev. lelkes, dr Medvigy Gábor, dr Fássy Lajos stb.

A terem keleti oldalán voltak kifüggesztve a világ legnevezetesebb csucsives épületeiről készített rajzok, fényképek, tervezetek.

Köszeghy József főmérnök először általánosságban foglalkozott a gót-styl keletkezéséről, annak jellegzetes formáiról, díszítéséről, terjedéséről; az általa elmondottakat mindjárt rajzok és épületek bemutatásával illusztrálta.

Történelmi visszapillantást vet a gót-építészetre és sorban megemlékezett a francia, angol, német, ausztriai, olasz, belga, holland gótikus művészetet, felsorolva a legszebb gót-templomokat, érdekes adatok és epizódok kíséretében.

Majd rátért az előadó a XV-XVI. század városi gót-építkezésekről s felemlítette és bemutatta a gót-építőművészet remekait: a brüsszeli és löweni városházákat, a brüsszeli vásárcsarnokot stb.

Az érdekes előadás további folyamán a

magyarországi gótikus építészetéről s a hazai nevezetes gót-épületekről. A gót-építkezést a francia csisztercíták hozták be Magyarországra s a tatárpusztítás után sok gót-templomot építettek az országban, de a török dúlás sokat tönkre is tett. Felemlíti a zirci templomot, a kalocsai, egri székesegyházakat; s kiemeli a XII. században épült gyulafehérvári klasszikus szépségű katedrális. Megemlékezett a mostani előtt volt nagyváradi székesegyházról, amelyet szintén klasszikus szépségűnek tart. Részletesen foglalkozott a budavári Mátyás templommal, nagyszombati, pozsonyi, kassai székesegyházakkal, mely utóbbi a felvidéken iskolát teremtett és a vajdahunyadi várról. Majd ismét a remsi székesegyházra tért ki s felemlítette, hogy a remek mű valószínűleg most már romokban hever, több építészeti remekművel.

A pompás előadást hangulatos szavakkal, élénk taps között fejezte be.

Fetser Antal köszönete Biharvármegyének.

Fetser Antal győri megyéspüspök beiktatása alkalmából Biharvármegye közönsége nevében Fráter Barnabás alispán üdvözlőtáviratot küldött az új megyéspüspöknek. A távirat szövege a következő volt:

Méltóságos

Fetser Antal
püspök urnak

Győr.

Mai beiktató ünnepélye alkalmával fogadja Méltóságod Biharvármegye közönsége nevében őszinte szívből jövő szerenese kívánatomat. Isten áldása kísérelje Méltóságodat fényes állásával kifejtendő működését.

Fráter Barnabás,
alispán.

Fetser Antal az ország minden részéből kapott üdvözlőtáviratot a beiktató ünnepély alkalmából, azonban minden bizonnal Frá-

Most is, hogy erről beszélnek, időnkint meg-megnézni egy-egy, mit csinál az öreg. De biz az úgy ült ott, mintha nem is élő ember, hanem valami holt tárgy volna. Semmi iránt sem tanusított érdeklődést. Még azt a csinos menyecskét sem látszott észrevenni, aki lassan, óvatosan közeledett feléje. Akkor se mozdult meg, mikor le-kucorgott mellé és kötényébe kiterítette, amit hozott. Pedig kedves csemegéje volt a cimbalmosnak annak idején. Kassai sonka. A menyecske szájához veszi, harap belőle egy csipet, dicséri: jaj de finom, jaj de jó! Ugy kínálhatja az öreget. Szolgáltatja vele, a szájáig emeli, szinte erőszakolná bele, de minden dicsérete hasztalan.

Azután a kedvence italát veszi elő, az ürmöst. Sok kérés, könyörgés után megitat vele egy pohárral.

Hogy ott látják a menyecskét a kunyhó mellett, jobbról, balról több ember verődik össze, de szemközt egy se jó. Látni akar-nak, de nem láttatni. Elöl, a napsütötte oldalon csak ketten vannak.

Az első pohár után a másodikat már könnyebben sikerült bele könyörögnie.

Az eléhezett, kimerült embert hamar átjárta a bor tüze. Almatag szeméibe egy kis fény költözött, de nem mozdult. Mégis, mintha vágya támadt volna, mintha magának beszélne, pár szót ejtett:

— Ha itt volna a cimbalmom!

— Elhozzuk? Kérdi a menyecske.

Nem felelt, csak bólintott fejével.

— Gyuszi, Miska, hozzátok haza a cimbalmot! szolt a parancs a menyecske ajkáról. A következő pillanatban két hosszulábú suhanc rohant érte a városba.

A menyecske pedig élt az alkalommal, hogy szóra bírta az öreget, újra a sonkát kezdé dicsérgetni. Addig-addig, hogy egy falatot betudott csempészni a szájába.

A cimbalmos gépiesen evett, lassan, szórakozottan, mintha nem tudná, mit csinál. Kezét nem emelte az ételért, de nem tett ellenszegülő mozdulatot, mikor a menyecske a falatokat egyenkint adogatta be neki. A csicsérgését se hallotta, mert mondanom se kell, hogy az folyton beszélt, dicsérte a falatokat és becézte az öreget, mint a kis gyermeket szokás. Ez pedig — a szája mozgásától eltekintve — csak ült mozdulatlanul és mereven bámult a messzibe.

Hosszant evett, de keveset fogyasztott. Mikor a menyecske ismét a szájához emelt egy falatot, eltolta magától.

— No még egy kis borocskát! Töltött és a szájához emelte. Ezt elfogadta.

A fiúk nemsokára megérkeztek a cimbalmossal. Szó nélkül eléje helyezték, széket hoztak hozzá, azután félre álltak.

Az öreg felállt. Végig simogatta kezével olyan formán, mintha rég nem látott kedves személyt ölelgetne. Megigazitotta a pálcikákat, azután ráült a székre. Végig futott a hurokon, amelyek olyan zizegő hangot ad-

tak, mintha az őszi szél szórna, kavarna a lehullott faleveleket, közbe közbe egy siralmas füttyölést hallatva.

A kunyhó mögött összegyűlt hallgatók egymásra nézve suttojják:

— A fiát siratja!

— Ugy sir az a fa, mintha lélek vóna benne!

Nem volt annak nótája, csak csengett, bongott, zokogott a cimbalom. Olyan zsol-tár féle dallam egyveleg verődött össze belőle, ami szivet facsaróbb volt a nagyheti sirámoknál. A legemberibb fájdalom, a fiát vesztett apai lélek zokogása volt mindig a megismétlődése.

Játszott, játszott már félóránál is tovább. Egyszer nagyot zördült a cimbalom, az öreg lebukott a székeről és végigvágódott a földön. A hallgatók közül néhányan előugrottak, fölkapták és bevitték a kunyhóba.

A künmaradt cimbalmom elpattant egy hur. Olyan fájdalmas, elhalló hangot adott a régi szerszám, mintha elszálló emberi lélek bucsuzöngéje volna.

A távoli országuton egy szekér halad. Az est esődjében odáig verődik valami zürhang, amiről első hallásra nem tudni micsoda, de megdöbbenést kelt. A szekeres megkérdi egy szemközt jövőtől:

— Olyanforma hallik, mintha sok ember sirna. Nem tudja kelmed mi az?

— Az ám! A cigányoknak halottjuk van. Azt siratják.

ter Barnabás távirata azok közé tartozott, amelyek a legkedvesebbek voltak és amelyek a legjobban estek az új győri püspöknek. Hogy jól esett és örömet okozott az üdvözlőtávirat Fetszer Antalnak, arról legjobban tanuskodik a válasz távirat. Tegnap ugyanis megérkezett Fetszer püspök megleghangu válasza a vármegye alispánjához.

Fetszer Antal köszönő távirata a következő:

Fráter Barnabás
alispán urnak

Nagyvárad.

Szeretett Biharvármegyéim közönsége nevében küldött áldó üdvözlődetet hálás szeretettel köszönöm

Fetszer,
püspök.

A kitüntető távirat pár sorban bár, de teljesen adja vissza Fetszer Antalnak a hártalan szeretetét és ragaszkodását, amely őt Biharvármegyéhez fűzte. A püspök táviratát csatolták Fetszer Antal aktáihoz, melyek egyik legbecsesebb iratadarabját teszik nagy Biharvármegyének.

Biharvármegye új választói.

Ezerrel kevesebb
a választók száma.

Biharvármegye területén az új választói törvény alapján összeállított képviselőválasztók névjegyzéke teljesen elkészült. Minden fórumon keresztül ment a fontos névjegyzék s tegnap a központi választmány foglalkozott is vele.

A választmány megállapította, hogy a névjegyzék a szokásos szabályszerű utat a különböző fórumokon megtette s így az esetleges 1915. évi választásokon már mint választási okmány szerepelhet is. A névjegyzéket a meghatározott helyeken el is helyezték.

Most, hogy már teljesen kész van az összeírás és a felebevezések is elintézés nyertek, érdemes a régi és az új névjegyzék érdekes statisztikáját bemutatnunk. Eszerint az új és régi választói névjegyzék a következőket tünteti fel.

Az új névjegyzék szerint biharkeresztesi választói kerület 3 szavazó körrel	2543
Biharnagybajomi ker. 2 szavazó körrel	1411
Székelyhidi kerület 4 szavazó körrel	3365
Elesdi kerület 4 szavazó körrel	4875
Berettyóújfalusi ker. 3 szavazó körrel	2343
Cséfai kerület 4 szavazó körrel	3486
Derecskei kerület 3 szavazó körrel	1622
Szalárdi kerület 3 szavazó körrel	2244
Belényesi kerület 3 szavazó körrel	3690
Margitai kerület 3 szavazó körrel	3727
Magyarcsékei kerület 4 szavazó körrel	3702
Nagyszalontai kerület 5 szavazó ker.	4905
Osszesen:	37913

választóval.

A régi választói névjegyzék szerint volt a	
Belényesi kerületben	3960
Berettyóújfalusi kerületben	2364
Elesdi kerületben	5114
Magyarcsékei kerületben	3780
Margitai kerületben	3641
Nagyszalontai kerületben	3268
Székelyhidi kerületben	2466
Bárándi kerületben	1974
Biharugrai kerületben	3441
Bihari kerületben	2513
Hosszupályi kerületben	1926
Tenkei kerületben	4419
Osszesen:	38866

választója Biharvármegyének.

Összehasonlítva a két kimutatást, kiderül, hogy az általános választói törvény alapján készült névjegyzék szerint 953 választóval van kevesebb választója Biharvármegyének. Ez a nem várt eredmény mindenkit meglepett. Az új törvény szerint ugyanis a miniszteri tervezet szerint is legalább 11000 választóval kellett volna növekedni a névjegyzéknek s e helyett majd 1000 választóval apadt a választók száma.

A esökkenésnek határozottan a világháboru az oka.

Az összeírás ugyanis bármily gondosan csinálták, mégis nagyon sok az olyan hátravonultak száma, akiket felvettek volna a névjegyzékbe, azonban az összeírásakor nem jelentkeztek. Mindenki megvan győződve róla a vármegyében, hogy a háboru elmúltával a remélt növekedés be is fog következni és hogy a mostani hiányos névjegyzéket nem lesz alkalma használni a vármegyének. Az idej általános választások kétségtelenül elmaradnak s ez esetben már a jövő évi választásokat alaposabb összeírás alapján fogatosítják.

Pillanatsfelvételek.

Az alvó katona.

A szinpadon a Vasgyáros egyik legizgalmasabb jelenete kezdődött meg. Tele volt az egész nézőtér lázas érdeklődéssel és a titkos feszültség felhőiből már előcsapott a kulisszák között folyó jelenet megrázó drámaisága. Az ezerfejtű tömeg szemeiben az izgatottság csillogó mécsesei gyultak fel, az összeszorított ajkáról bánatos sóhajok iveltek a rivalda felé és összegyűltek a színen ágáló Derblay Fülöp hervikus kitörésével.

A férfiaságában megsértett nemes érzésű férj kegyetlen, de mégis szerelemtől izzó kifakadásai hulltak bosszuállóan Claire. A férfi hangjának érces tömörsége ott vibrált a tragikus hangulattól átfutott levegőben.

A nézőtérén mindenki lélegzetviesszafolytva leste a házaspár szomorú viaskodását.

A jelenet a vége felé közeledett. A hős hangjának harsogó fortisizmói betöltötték az egész színházat, mikor a földszint egyik hátulsó sorában jóízű hortyogás vont a magára a nézők figyelmét.

Egy kövérkes, jó képű, magyar népfelkelő aludta az igazak álmát a hortyogás zenekisérete mellett. Feje a szék támlájára hullt, arcán édeskés mosoly terpeszkedett és karján a nemzetiszínű szallag hangosan virított.

Először csak csendes moll akkordokban tört elő a hortyogása. Amint azonban a szinpadon a lelki izgalom hatása alatt a színész mind hevesebben kezdett deklamálni, azonmód az alvó népfelkelő is lassan kint kezdett áttérni öntudatlanul a hangosabb dur skálára.

A körülötte ülők kezdetben elnézően hallgatták a furesza muzsikát, de mikor az alvó népfelkelő mind hangosabban kezdett hortyogni, lassan meglökték.

Semmi hatás sem volt. A katona tovább muzsikált.

Ekkor az előtte levő széksorból egy esu-

paszarcu honvéd lökte meg a bácsi térdét. Egyszer-kétszer. A bácsi még mindig tovább aludt és hortyogott. A fiatal honvéd most egy erőteljesebb offenzívához fogott. Jól megnyomta az alvó bácsi térdét.

A katona erre megrázkódott, megtörölte a szemét és halkán mormogta:

— Ki vagy? Jelszót.

Azt álmodta bizonyára, hogy őrt áll és valami merész támadás érte.

— Keljen fel bácsikám. Ne aludjon. Hiszen színházban van — mondta a honvéd.

Erre már magához tért az alvó népfelkelő, még egyszer jól megtörölte szemét és azután, mintha semmi sem történt volna, nagy élvezettel hallgatni kezdte a vége felé közeledő jelenet szereplőinek szócsatáját.

Mikor a piros függöny a felvonás végén leereszkedett és a közönség tapsolni kezdett, az öreg népfelkelő is nagy meglepődéssel tapsolt és váltig mondogatta:

— A kakas csipje meg, kár hogy a drága pénzemért aludtam.

Majd ha megírom.

Az enyhe tavaszi szellőktől illatos Lukács György-utca tévedt el a sétáló német katonák három tagja.

Lassan lépkedtek a csendes utcaán, élvezettel szűrösölték a tiszta és jószagú levegőt. A hársfákon halkán pattogtak fel már a rügyek, mint odahaza az erdőben a kedves fákon.

A házak ablakai itt-ott nyitva voltak és deris tekintetű leány és asszony fejek villantak elő a fehér függönyök mögül.

Az egyik ház ablakából lágy női hangok csapták meg a katonák fülét.

Szeliden hívták be őket a házba gyengéd asszonyi szavak.

A német katonák engedtek a meghívásnak és bementek a lakásba.

Itt örömmel fogadták őket. Leültették a selymes fotelokba, cigarettával és likőrrel kínálták meg.

Természetesen itt kíváncsian kérdezősködni kezdtek. Honnan jöttek? Hova valók? Hogy érzik magukat a magyar városban?

A kíváncsi kérdezősködésre nagy szívélyességgel feleltek a német katonák. Különösen egy öregebb német katona beszélt nagy közlékenységgel és ennek elbeszélése igen jellemzően és megragadóan mutatja be a német katona sovínizmusát és intelligenciáját.

A joviális német katona gyorsan pergő nyelven és vidáman mondta el az ő katonaságának történetét.

Berlinben élt a háboru kitörése előtt. Itt egy előkelő ur házában házmester volt. Van neki hat gyermeke. Mikor megtudta, hogy megindult a háboru önként jelentkezett katonának.

Részese akart lenni a nagy német nemzet küzdelmének. Ez azonban még nem volt inspirálója abban, hogy önként jelentkezzen. Hogy ezt tette, ebben más ok játszott nagy szerepet.

Végig akarta élni az összes szenvedéseket, nyomoruságokat, emberi és katonai dokumentumokat akart szerezni. A végtelen bátor német katonaság lelkét, annak minden kiváló jellemtulajdonságait szándékozott összegyűjteni. A sors még abban is kedvezett, hogy megóvta a nagy bajoktól, sőt eljutatta a magyarok közzé is, ahol a vitéz magyar katonákkal ismerkedett meg. Ezeket is megfigyelte és összegyűjtötte a tapasztalatait ezekre is.

Most már tessék elképzelni — mesélte a német katona — ha a jó Isten szerencsésen haza segít a győzelmes háboru után, milyen szenzációt fog előidézni és milyen gyönyörű emléke lesz munkámnak az a könyv, amelyben le fogom írni a nagy világháboru-

ban szerzett tapasztalataimat és gondolataimat.

Mert bizonyos, hogy ha hazajutok, ez lesz az első dolgom. Szobornál ékebb emléket állítok a bátor német és magyar katonáknak a megirandó könyvemmel. A gyermekeimnek is azt hiszem, ha ez sikerülni fog, nem fogok tudni ennél nagyobb kincsét hagyni.

Ezeket egy tavaszi februári napon egy magyar város előkelő uriaszonyainak mondta el egy öreg német katona, amely érdemes és méltó arra, hogy a legnagyobb elragadtatással és csodálattal örökítse meg a napi krónikás.

..HIREK..

Nagycsütörtök.

Ma az Oltáriszentség szervezésének napja van. Annak a napnak évfordulója, melyen Jézus azt mondta apostolainak: „Vágyva vágytam megenni veletek ezt a húsvéti vacsoráját. Ez volt utolsó szeretet-lakomája, a melyen egy másik isteni lakomát készített a mi számunkra is.

Tegnap délután a székesegyházban zörgő vecsernye volt, melyen a papság a szentszozsalmákat énekelte. Az istentiszteleten részt vett gróf Széchényi Miklós megyéspüspök is. A zsoltosmák végeztével a theológusok a Miserere-zsoltárt énekeltek „nagyon meghatóan.

Ma délelőtt 9 órakor a székesegyházban nagymise lesz, s miseközben lesz a szent olaj és a krizma megszentelése. Az egyházi ténykedéseket gróf Széchényi Miklós megyéspüspök végzi az egész papság közreműködésével.

A mise alatt, a Gloria éneklésekor szólalnak meg utoljára az orgona és a csange-tyük s ekkor némulnak el a harangok is egészen nagyszombatig s akkor szólalnak meg újra, mikor ezt a himnust éneklé a misében a pap.

A mise alatt közös áldozáshoz járulnak a hívek. Az oltárokat megfosztják ékességeiktől s az Oltáriszentséget a mellékkápolnába viszik át s azért a nagyszombati mise utánig nem lehet többé áldozni.

Mise után lesz a lábmosás szertartása, amikor a pontifikáló püspök megmossa s megcsókolja a 12 szegény, az apostolok lábait.

Délben a püspök ebédet látja a 12 öreg apostolt a püspöki székházban, ahol a püspök maga szolgál fel az asztal körül.

Más években e napon a megyéspüspök szeretetlakomára szokta meghívni papjait.

Ez az ebéd elmarad az idén a háborus időkre tekintettel az összes püspökök közös megállapodása szerint.

* **Nagycsütörtök a görög szertartású katolikusoknál.** Az idén egybeesik a húsvét mindkét szertartású katolikusoknál s így a görög katolikusok is ma tartják a nagycsütörtököt. A gör. kath. püspöki székesegyházban d. e 9 órakor nagy mise lesz, melyen Radu Demeter megyéspüspök pontifikál. A mise alatt a püspök olaj- és krizmaszentelést végez. A mise után tartja meg a lábmosást a püspök, a mikor a 12 apostolt képviselő 12 theológus lábait

mossa meg. A mise alatt adja fel az alsóbb rendeket és a diakonátust Pascutiu Aurél végzett theológusnak, akit husvétkor szentel áldozópappá. Mise alatt a theológusok ének-kara énekel.

* **Uj irodaigazgató és titkár.** Lopussny Gyula Agost kanonokot, miután a káptalan megbízásából a napokban átvette az egyházmegyei alapítványi pénztár vezetését, gróf Széchényi Miklós püspök felmentette az egyházmegyei irodaigazgatói tisztétől, mit Lopussny négy éven át nagy lelkiismeretességgel, kiváló szakértelemmel és fáradhatatlan munkabírással töltött be. Amikor a püspök őt saját kérelmére felmentette a tisztjétől, egyuttal háláját, köszönetét és meleg elismerését fejezte ki érdemtelen működéséért. Ugyanakkor kinevezte a püspök az egyházmegyei iroda igazgatójává kedvelt titkárát Brém Lőrinc tb kanonokot, titkárnak pedig dr Mazurek Gyula szentszéki jegyzőt. Brém Lőrinc csaknem másfél évtized óta van az udvarban, hol a harmadik püspököt szolgálja igazán odaadó hűséggel, gondossággal és körültekintő okossággal. Tevékenységéért és distingváltságáért közkedvelt tagja a legelőkelőbb körök társadalmának. Az új titkár dr Mazurek Gyula, két esztendő irodai szolgálata alatt szerzett érdemeit azzal tetőzte, hogy félév óta önfeláldozó módon ápolja sebesült katonáinkat s a Veres-Kereszt Egyet felkérésére tevékeny működést fejt ki a vasúti nyugvókórházban.

* **Kitüntetés.** A király Traisenhainai Rainer János 101. gyalogezredbeli századosnak az ellenséggel szemben vitéz magatartása elismerésül a katonai érdemkereszt harmadik osztályát a hadiékítménnyel adományozta.

* **Nagyheti szertartások a premonstreieknél.** A premonstreiek templomában csütörtökön, pénteken és szombaton reggel 8 órakor tartja a nagyheti szertartásokat Smetka L. Ödön igazgató. A szertartások alatt a gimn. énekhar énekel latin és magyar egyházi éneket; Nagypénteken a passiót szintén latinul éneklék. Szombaton d. u. 3 órakor lesz a feltámadás, amelyet ugyancsak Smetka L. Ödön fog végezni nagy segédlettel. Húsvét vasárnapján és hétfőjén 8 órakor lesz az ünnepi nagy mise.

* **Uj prépost.** Ő Felsője dr Ambrus István egri főszékesegyházi kanonoknak a Szent Péterről nevezett egervári címzetes prépostságot adományozta.

* **Uj iráz gyásza.** Szép temploma építettőjének, Bunyitay Vince e. püspöknek halálát Ujiráz népe is meggyászolta. Bár a háborus közlekedés miatt küldöttségileg nem vehetett részt nagy jötevője temetésén, de azért megsiratták őt az ujirázi harangok, még ravatalon feküdt többször és utolsó útjára az ujirázi harangok zokogása is elkísérte. A templom karesu tornyára lengő gyászlobogó messziről hirdette az ujirázi gyászát. De megsiratta őt a nép is. A temetés napján bemutatott engesztelő szentmise-áldozaton megjelent a falu apraja nagyja és könny ragyogott mindenki szemében. Az uj-

irázi hívek szívből jött imádsággal rótták le a hála adóját. Hisszük imádságuk meghallgattatást talált.

* **Katonai előléptetések.** A hivatalos lap közli, hogy a király Molnár János és Madarász József 4. honv. gye.-beli tart. tisztjelölteket tartalékos hadnagyokká; Petróczy Zoltán és Revoczky Béla hadnagyokat a szolgálaton kívüli viszonyban főhadnagyokká; Seres Barnabás, dr Vangyel Tibor, dr Davida Lajos, dr Halász Márton, Besenyői Boóty Lajos, Imets Illés, dr Salacz Aladár Hollmayer Béla, Kisjeszenszki Jeszenszky Zsigmond, Ponyiczky Kálmán, Lázárevits Gábor és dr Ormay Lajos 4. népfelkelő gye.-beli hadnagyokat népfelkelő főhadnagyokká léptette elő a király.

* **A Komlóssy-Rimler ügy a közigazgatási-bizottságban.** Nagyvárad város közigazgatási bizottsága ma, csütörtökön délután 3 órakor tartja rendes havi ülését. Különös érdekessége lesz a tanácskozásnak két fegyelmi ügy. A Komlóssy-Lukács ügyből kifolyólag úgy Rimler Károly polgármester, mint Komlóssy József gazdasági tanácsos fegyelmi vizsgálatot megelőző vizsgálatot kértek maguk ellen. A közigazgatási-bizottság ma fog határozni mind a két kérvény felett.

* **Miniszteri rendelet a liszt előállításáról és a maximális árról.** Nagyonfontosságú miniszteri rendelet közöl a Budapesti Közlöny tegnapi száma, amely megállapítja, hogy a liszt eladására örlő malomvállalatok a búzából, a rozsból, az árpából és a tengeriből milyen lisztfajtákat állíthatnak elő és egyuttal elrendeli, hogy a rendelet életbelépésének napjától kezdve úgy az egyes malomvállalatok, mint általában mások is lisztet, a búzából örlött finom tészta- és kivételével csak a rendeletnek megfelelően keverten bocsáthatnak áruba. A következő három fajta lisztet szabad előállítani. Finom, azaz régi típusu nullás lisztnek megfelelő tészta-lisztet, főzölisztet és kenyérlisztet. Egyuttal megállapítja a miniszteri rendelet a lisztékért követelhető legmagasabb árakat is, még pedig a nyers anyag árához procentuálisan viszonyítva.

* **A Leszámitoló és Jelzálogbank igazgatósági ülése.** A Leszámitoló és Jelzálogbank Részvénytársaság igazgatósága tegnap tartott ülésében az intézetnek 1914. évre szóló mérlegét megállapította. Ezen mérlegben az intézet tárcájában lévő értékpapírok árfolyamából K 82,774 08 leirt, a követelésekből K 66,126 66, összesen K 148,900 74 az ezek után fennmaradó K 218,422 49 nyereségből az igazgatóság e hó 22 én tartandó közgyűlésnek részvényenként K 10. — (5 százalék) osztalék fizetését fogja javasolni.

* **A postai csomagok célszerű csomagolása, helyes címzése.** A húsvéti rendkívüli forgalom ideje alatt a küldeményeknek késedelem nélkül való kezelése csak úgy biztosítható, ha a közönség a csomagolásra és címzésre vonatkozó postai szabályokat betartja. Különösen szem előtt tartandók a következők. 1. Pénzt, ékszert, más tárgyakkal egybe csomagolni nem szabad. 2. Csomagolásra faláda, vesszőből font kosár, viaszos vagy tiszta közönséges vászon, kisebb értékű és csekélyebb súlyú tárgyaknál pedig erős csomagolópapir használandó. Váson vagy papirburkolattal bíró csomagokat, göb nélküli zsineggel többszörösen és jó szorosan átkötni, a zsineg keresztesési pontjain pedig pecsétviaszal lezárni kell. A pecsételésnél vésett pecsétnyomó használandó. 3. A címzésnél kiváló gond fordítandó a cívezett vezeték- és keresztnévnek vagy

más megkülönböztető jelzések (pl. ifjabb, idősb, özeveg stb), továbbá a címzett polgári állásának vagy foglalkozásának és lakhelyének pontos kitöltésére; a Budapestre és Wienbe szóló küldemények címirataiban ezenkívül a kerület, utca házszám, emelet és ajtó jelzés stb kiteendő. A rendelési hely tüzetes jelzése (vármegye) s ha ott posta nincs, az utolsó posta pontos és olvasható feljegyzése különösen szükséges. A címet magára a burkolatra kell írni de, ha ez nem lehetséges, úgy a cím fatáblácskára, bórdarabra vagy erős lemezpapírra irandó, melyet tartósan a csomaghoz kell kötni. A papirlapokra irt címeket mindig egész terjedelmében kell a burkolatra felragasztani. Felette kívánatos, hogy a feladó nevét és lakását, továbbá a címirat összes adatait feltüntetve papirlap legyen magában a csomagban is elhelyezve arra az esetre, hogy ha a burkolaton levő címirat leesné, a küldemény bizottsági felbontása után a jelzett papirlap alapján a csomagot mégis kézbesíteni lehessen. 5. A csomagok tartalmát úgy a címiraton, mint a szállítólevélen szabatosan és részletesen kell jelezni. Budapestre és Wienbe szóló élelmiszereket, illetve fogyasztási adó alá eső tárgyakat (husnemű, szeszes italok stb) tartalmazó csomagok címirataira, nemkülönb az ilyen csomaghoz tartozó szállítóleveleken a tartalom, minőség és mennyiség szerint kiirandó (pl. szalonna 2 kgr., egy pulyka 3 kgr., 2 liter bor stb.) A tartalom ily részletes megjelölése a fogyasztási adó kivétele szempontjából szükséges és a gyors kézbesítést lényegesen előmozdítja. Nagyvárad, 1915 március hó 29-én. Siket s. k.

* **Adakozzunk a háboru legszánandóbb áldozatainak:** a megvakult katonáknak! Akik nem láthatják többé az Isten napjának fényét: érezzék a társadalom szeretetének melegét. Szíves adományokat kérünk a lapok kiadóhivatalába, vagy Pásztor Ferenc bankigazgatóhoz, az Országos hadsegélyző Bizottság megbízottjához (Ujvárosi Takarékpénztár) küldeni. Az adományokat nyilvánosan nyugtázzák.

* **Jó fekvésű** 1 hold szőlő gyümölcs-termés élvezetével kibérelhető. Közlebbifelvilágosítást a „Tiszántúl” kiadóhivatala nyújt.

x **Kiadó lakások.** Szacsavay-utca 11. számú házban egy 4 szobás utcai modern lakás a hozzátartozó mellékhelyiségekkel AZONNAL kiadó. — Ugyanott egy 4 szobás utcai modern lakás a hozzátartozó mellékhelyiségekkel azonnal kiadó. Értekezhetni a Gazdasági és Iparbank Rt.-nél.

x **Köhögés, hurut, rekedtség** lenel használjon hurut szeletkét ára: 60 fillér. Kapható Farkas István Apolló drogeriájában Rákóczy-ut 7/B.

x **Kiadó lakás.** Arany János u. 7. szám alatt négy szoba, hall s mellékhelyiségekkel álló modern lakás május 1-re kiadó. Értekezhetni a Polgári Takarékpénztárnál Kossuth-utca.

x **Családi rum** vaniliával vagy ananással literje K 2.60, továbbá kitűnő Theak kaphatók, Farkas István Apolló drogeriájátán Rákóczy-ut 7/B.

x **Kiadó lakások.** Ősi-tér 14. szám alatt két üzlethelyiség azonnal kiadó. — Kossuth-utca 2. szám alatt két üzlethelyiség azonnal kiadó. Értekezhetni a Polgári takaréknál.

* **Modern berendezésű butorozott szobák** hosszabb, rövidebb időre kapható. Nagy Sándor-utca 4.

x **Kiadó lakás.** Uri-utca 23. sz. alatt 2 nagy szobás udvari lakás, üveges előszobával, fürdő szoba, villany bevezetve jutányos áron májusra kiadó.

x **Kiadó.** Négy szobás utcai modern lakás előszoba, fürdőszobával. Ugyanott kétszobás udvari lakás mellékhelyiségekkel jutányos áron május elsőre. Lakatos-utca 10.

x **Modern berendezésű butorozott szobák** hosszabb, rövidebb időre kapható. Nagy Sándor-u. 4.

x **Négy szoba és előszobából álló lakás,** irodának különösen alkalmas, villany világítás és gőzfűtés berendezéssel, a Bémer-tér közvetlen közelében f. év augusztus hó 1-től, esetleg már május hó 1-től kezdődőleg kiadó. Bővebbet a házmesternél, Szent János-utca 3. szám.

x Egy nagy raktárhelyiség a Szacsavay-utca 11. számú házban AZONNAL kiadó. Értekezhetni a Gazdasági és Iparbank Rt.-nél

* **Ingtalan eladás.** Nagyteleky-utca 31. szám alatti ingatlanunk (lakóház nagy telekkel) jutányos áron azonnal eladó. Részletes feltételek megtudhatók Kossuth-utca 3. szám alatti irodánkban. Hungária cipőgyár Rt.

CIPÓ

ujdonosságaim megérkeztek!

Reichard Dezső

Rákóczi-ut. Orsolya zárda épület.

x **Kiadó lakások.** A kamara székházában, (Teleky u. 11. sz. a.) az alagsorban 2 műhely helyiség, a földszinten pedig egy garçon lakás kiadó.

x **Kiadó lakások.** Kossuth-utca 6. sz. alatt kétszobás lakás azonnal kiadó. — Kossuth-utca 2. sz. házban két kétszobás lakás kiadó. Értekezhetni a Polgári takarékpénztárnál.

x **Három liter** családi rumot készíthet bárki pár perc alatt teához, a Farkas-féle Rumkivonattal. Ára utasítással 50 fill. Kapható kizárólag Farkas István Apolló drogeriájában Rákóczi-ut 7-B. Telefon 13-02.

* **Kiadó** a Nagyvárad Kereskedelmi és Iparkamara épületében (Teleki u. 11.) egy garçon lakás és az alagsorban egy műhelyhelyiség. azonnal.

SZÍNHÁZ

...
Heti műsor.

Csütörtökön: Jézus élete. (Bihari Ákossal.)
Pénteken: Szünet.
Szombaton: Szünet.
Vasárnap délután: Szibill.
Vasárnap este: A betyár kendője.
Hétfő délután: Kabaré.
Hétfő este: Zsuzsi kisasszony.

Jézus élete és halála. A bibliai szépségekben gazdag passió-játék van csütörtökre előadásra tűzve. A nagyszabású bibliai drámának nemcsak szingazdag kiállítása, nagy színpadi mozgalmassága kelt megkapó hatást, hanem nagyértékűvé teszi a passió-játékot, valóban klasszikus nyelvezete is, amely a maga klasszicitása erejével,

a biblikus-legendák nagy korszakát eleveníti fel előttünk.

A színház szünete. Két napig: nagypénteken és nagyszombaton szünetet tart a színház.

A Szibill foglalta el vasárnap délután a műsort, amelyben mindenkor kedvesen látott repertoír-darab ez a nagy sikert aratott bájos operette, este pedig népszínmű-előadást rendez a társulat.

A betyár kendője kerülszínre vasárnap este, amikor a közönség kétségtelenül zsufoltta fogja tenni a nézőteret, mert már régen nem volt alkalma népszínmű előadásban gyönyörködhetni. „A betyár kendője” egyébként is népszerű volta mellett, érdekességet kölcsönöz ennek az előadásnak, hogy két legjelentősebb drámai szerepet E. Kovács Mariska és Bihari Ákos játsszák, akiknek értékes művészete a népszínművekben is pompásan érvényesül. Husvét hétfőjének délutánjára kedves meglepetést tartogat a színház vezetősége a közönség számára. Kaberét rendez.

Zsuzsi kisasszony. Ennek a bájos operettnek a neve már most is népszerű nálunk. Szinte minden újságolvasó ember ismeri, mert a budapesti sajtó már régóta fogadott olyan osztatlan és intenzív elismeréssel színpadi és zenei alkotást, mint éppen a Zsuzsi kisasszonyt, amely nálunk, minden más vidéki színpadot megelőzve, hétfőn kerül bemutatásra.

Legujabb táviratok.

A franciák újabb veresége.

Nyugati hadszíntér.

Berlin, március 31. A nagyfőhadiszállás jelenti:

Pont a Moussontól nyugatra a franciák Regnienillénél és ettől keletre, valamint Bois de Preprénél támadtak, de súlyos veszteségük mellett visszavertük őket. Csak egy helyen, Bois de Preprétől nyugatra folyik még a harc.

Tegnap ellenséges repülők bombákat dobtak le Brügge, Ghistel és Coirtrai belga helységekre anélkül, hogy katonai kárt okoztak volna.

Coirtraiiban egy bomba egy kórház közelében egy belgát megölt és egyet megsebesített.

Keleti hadszíntér.

A Memeltől északra eső orosz határterület meg van tisztítva.

A Taurogennél megvert ellenség Skadnili irányában visszavonult.

A legutóbbi napokban az Augusztoví erdőből és vidékéről az állásaink ellen előrenyomuló orosz haderőt rövid előretörésünk visszavetette a Sejnyi erdő vidékére és az ottani tavak területére.

A Krasznopolnál és ettől északkeletre vívott harcokból származó hadifoglyaink száma 500-al emelkedett.

Klinkinél 220 orosz elfogtunk. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Meghiúsult orosz támadások. Negyvenezer főnyi újabb orosz foglyok.

Budapest, márc. 31. (Hivatalos.) A keleti beszki harcvonalon a nap nyugodtan telt el. Kelet felé a szom-

szédos szakaszokon a harc tovább tart.

A Vysnától északra és Kalnicától északkeletre fekvő magaslatokon az ellenségnek éjjel is megismételt több roham támadását visszavertük.

Az uzsoki szorosától északra az ellenség súlyos veszteségei mellett szintén meghiusultak az oroszoknak éjjeli támadásai. További 1900 embert elfogtunk. A többi harcvoalokon lényeges esemény nem történt, csak tüzerharcok voltak.

Március elseje óta az ellenségnek 1083 tisztjét és 39942 főnyi legénységét fogtuk el és 68 géppuskát zsákmányoltunk. Hőfor.

NYILTÉR

Uj szálloda a Rákóczi-uton!

MEGNYILT

a nagyuri kényelemmel berendezett
Vaiszlovich Park-Szálloda
60 szobával és lakosztállal.

Fürdőszobákkal, minden szobában meleg—hidegvizes mosdókkal.

Melegvízfűtés, vacuum clea111ng hygienikus berendezés.

Zenementes, csendes, tisztahely.

Nagy fenyves park lugasokkal és gloirettekkel!

Nagyváradon, Rákóczi-ut 5. sz.

Telephon szám: 806. Villamos megállóhely.

Automobil garage és istálló.

SZERKESZTŐI PÓSTÁJA

A. S-né. Furesa kérdés; de ha föltette nekünk, ez már arra vall, hogy nem mert igennel válaszolni kérdésére. Helyesen tette; a tüzzel okos ember nem játszik. Meg aztán az unalomnak van egy igen alapos orvossága: a munka. A szórakozásnak pedig csak az a módja ajánlatos, a melyiknél nem tartja célszerűnek más tanácsával megnyugtanni a lelkiismeretét. A levelében említett szórakozás egészen bátran nyugtalaníthatja; jobb lesz felhagyni vele, sőt legjobb bele sem kóstolni.

SPORT

Tennispályák bérelhetők. A Nagyvárad Sport Egyletnek a Dóry-szigeten (Bunytay liget) levő öt tennispályája bérbeadó. Egy egy pálya bére az egész időnyre 250 korona. A pályák a jelentkezés sorrendjében lesznek kiadva; tavalyi bérlők joga április hó 8. napjáig van fenntartva. Bérelni szándékozók értesítését Vizvezeték utca 8. szám alatti lakásomra kérem. Nagyvárad, 1915. évi március hó 31-én. *Sebesy Miklos* pénztárnok h.

Igazságszolgáltatás.

Főgimnáziumi tanár rágalmazási pöre.

— Saját tudósintónktól. —

A múlt év július 13 án Strázsai Antal nagyszalontai gyógyszerésznél nagyobb társaság gyűlt össze, hogy a házigazda névünnepe megüljön. A társaság tagja között volt Rehák Pál nagyszalontai főgimnáziumi tanár is, aki ez alkalommal többek füle hallatára azt mondta a nagyszalontai polgári leányiskola igazgatójáról, H. Fekete Péterről, hogy ez Reháknak, a polgári leányiskolában tanító feleségét minden féleképpen üldözi. Ezzel akarja elkedvetleníteni és állásából kiturni, s helyébe pedig a saját feleségét behozni.

Köztisztviselő ellen elkövetett rágalmazás miatt emelt vádat Rehák Pál ellen az ügyészség, akinek ügyét tegnap tárgyalta Ember Géza elnöke alatt a büntetőbiróság amelynek tagjai Fábry Albert és Vajnovszky Vince törvényszéki bírák voltak. A vádat dr Thury Endre képviselte. A vádlott védője dr Poyvár Özséb volt, a sértett képviselője dr Nagy Mihály.

A tárgyalás folyamán a vádlott a következő eseményekkel igyekezett bebizonyítani azt, hogy H. Fekete Péter a feleségét üldözte. A tanrend megállapításnál rendszeren meg kell hallgatnia a tanárnők kérését az igazgatónak az egyes tantárgyak tanítására vonatkozólag. Az igazgató meg is hallgatta az iskola többi tanárnőjének a kérését, ellenben Reháknak, mikor arra kérte, hogy rajztanításra ne ossza be, mert erre nincs képesítése, azt mondta, hogy oda fogja beosztani, ahova ő akarja.

Az intézet egyik tanulója Karakas Mária többször mulasztotta el az órát. Igazolványt sohasem hozott, amiért is egyszer Rehákné hazaküldte, hogy hozza el. A leány hazament és helyette a eseléd hozta el az igazolványt.

Másnap Rehákné megkérdezte a leánytól, hogy miért nem hozta ő el az igazolványt. A kis leány azt válaszolta, hogy a mamája nem engedte. Erről az esetről jelentést tett Rehákné az igazgatónak és ez ahelyett, hogy a tantestület elébe hozta volna az ügyet, ezt önhatalmulag intézte el és egy átiratot intézett a tanárnőhöz, amelyben megintette.

Még más egyéb ilyen fajta eseteket mondott el a vádlott a bíróság előtt, amelyeket azonban H. Fekete Péter az ő vallomásával legnagyobb részt lerontott, bebizo-

nyítva azt, hogy ő mindegyik esetben törvény szerint járt el.

A kihallgatott tanuk egybehangzó vallomása szerint Rehák a társaságban határozottan azt mondta, hogy H. Fekete Péter kiakarja turni az állásából feleségét és a saját feleségét akarja helyébe behozni.

A tanu vallomások után a vádlott védője kérte a vád valódiságának a bizonyítását, amelyet a sértett maga sem ellenzett és amit a bíróság, amivel a vádlott magánérdeke forog fenn elrendelt. Az ügyben az új tárgyalást április 14-re tűzte ki az elnök.

A szerkesztésért ideiglenesen felelős:

Dr. PAPP KÁROLY.

Nagyvárad város rendőrkapitányi hivatalától.

6972—915. rkp. sz.

Hirdetmény:

a nyersgummi és a géperejű járművek (automobilok)részére szolgáló gummi abroncsok részleteinek bejelentése tárgyában.

Nagyvárad város rendőrkapitányi hivatala közhír teszi, hogy a 18257 számú kereskedelmi miniszteriumi randolet értelmében a kivételes intézkedésekről alkotott 1912. LXIII. t. c. és a hadiszolgáltatásról szóló 1912. LXVIII. t. c. kiegészítő 1814. LX. c. 2. §-a alapján a következő anyagoknak mennyiségre való tekintet nélkül raktáron levő készleteit, valamint e készletek változásait kell bejelenteni.

1. Gummi, nyers vagy tisztított állapotban.

2. Géperejű járművek részére szolgáló gummi abroncsok (u. n. külső gummi köpenyek, belső tömlők, tömött gummi abroncsok) minden méretben, még pedig úgy teljesen új, mint használt és javított állapotban.

3. Használhatatlan ócska gummi abroncsok.

Mindazok, kik a fenti anyagokat saját vagy idegen helyiségben részletben, vagy más részére őrizetben tartanak, kötelesek ezeket a készleteket legkésőbb **1915. április hó 3. napjáig bezárólag az 1915. április 1-én volt állapot szerint és azontul két hetenkint legalább három napon belül minden hónap 1-én és 15-ik napján volt állapot szerint a hatóságnak bejelenteni.**

A fuvarozás alatt álló anyagok megérkezésük után azonnal bejelentendők.

Nem kell bejelenteni a kerékpárok és lófogató járművek gummi abroncsait, továbbá a géperejű jármű, (automobil) tulajdonosoknak a kocsijukra már reá szerelt gummi abroncsokat és tömlőket, valamint kocsinkint két tartalék külső gummi köpenyt és két belső tömlőt.

A bejelentést az I. foku iparhatóságnál kell eszközölni (Rendőrség földszint 11. sz.) az itt kapható bejelentő lapokon melyeknek két azonos szövegű kiállított lapja közül az egyik közvetlenül a magyar kir. miniszterhez terjesztetik föl, a másik az iparhatóság által megőriztetik. — A készletről a tulajdonosok, illetve bejelentőnek pontos raktárkönyvet kell vezetni, s ebbe az esetleges változásokat bejegyezni (péld. a vavó nevét, lakását) ezen könyveket az I-ső foku iparhatóságnak jogában áll bármikor felülvizsgálni.

A ki a jelen rendeletben foglaltakat be nem tartja, a készleteket be nem jelenti, vagy azok ellenőrzését meghiusítja az 1914. L. t. c. 9. § a értelmében 2 hónapi terjedhető elzárással és 600 korona pénzbüntetéssel sújtatik.

Nagyvárad, 1915. március 29.

Rendőrség.

Felhívás.

A hadbavonultak és kiskorú gyermekeiknek fokozott gyámhatósági védelme tárgyában 161000/VIII.-1914. B. M. sz. alatt kiadott Belügyminiszteri körrendelet alapján Nagyváradi város árvaszéke újból felkéri azokat a nemesen érző családokat, illetve polgárokat, akik a hártéren elesett, továbbá megsebesülést, vagy hadi fáradalmak következtében elhalt katonai egyének és az ugyanilyen körülmények között elhalt, katonai kötelekbe nem tartozó, de a mozgósított fegyveres erőt követő polgári egyének, továbbá az eltűntek (hadifogságba jutottak) kiskorú gyermekeinek tartására, hajlamaiknak megfelelő szakismeretekben való kitanítására, a kiváló tehetségű gyermekeknek továbbképzetésére hajlandók, vagy amennyiben kiskorúaknak saját körükben való fölnevelésére nem vállalkoznának, azonban hajlandók megfizetni az állami gyermekmenhelyi gondozással járó mérsékelt díjakat, avagy hajlandók kiskorú gyermekeket örökbe fogadni, sziveskedjenek ebbeli elhatározásukat szóval, vagy írásban (levelezőlapon) az árvaszék közgyámi hivatalánál (Városháza II. em. 35 sz.) bejelenteni. Azok a jötevő családok, akik az állami gyermekmenhelyi gondozással járó díjak fizetését magukra vállalják, jogot nyernek a gyermekek tartásának és nevelésének ellenőrzésére. A gyermekmenhelyi díjak a következők: a gyermek 1 éves koráig havi 14 kor., a betöltött 1 éves kortól a gyermek 7 évének betöltéséig havi 8 korona, ezután pedig a gyermek 15 életévének betöltéséig havi 10 korona. E tartásdíjakon felül havonként 6 koronát kell fizetni, amely összegben a gyermek ruházkodásának, iskoláztatásának, orvosi s közigazgatási ellenőrzésének és gyógyításának összes költségei is bennfoglaltak. Nem terheli azonban a havi 6 korona költség fizetése a jötevőt, amikor kétségtelen, hogy az ilyen gyermeket elhagyottá kellett volna nyilvánítani, ha a jötevő család a tartásdíj fizetésének kötelezettségét nem vállalta volna.

Örökbe fogadási ügyekben szükséges felvilágosításokat, utbaigazításokat az árvaszék az érdeklődőknek hivatalból megadja.

Amidőn gyámhatóságunk fenti kérelemmel fordul városunk áldozatkész polgáraihoz, teszi ezt annak tudatában, hogy nemzetünk nagy küzdelmében az egész magyar társadalom egybeforrott abban a nemes ézelemben, hogy azoknak a hősöknek, akik nemzetünk élet-halál harcában hazánkért és éretünk életüket áldozták fel, árván maradt gyermekeiket fokozott védelemben veszik, szeretettel gondozzák és jövőjüket biztosítják. Ebben a nemes munkálkodásban a hála és kegyelet mellett a magyar nemzet jövője lebegjen szemeik előtt.

Nagyváradi város árvaszékének 1915 március 24-én tartott tanácsüléséből.

Dr. Istvánfy
városi árvaszéki elnök.

Pályázati hirdetés.

Nagyváradi város törvényhatósági bizottsága a tanácsnoki állás betöltése folytán megüresedett I-ső aljegyzői állásnak választás útján leendő betöltését a folyó évi április hó 8-án megtartandó rendes közgyűlés napirendjére tűzvé ki, felhívom mindazokat, akik a VIII. fizetési osztálynak megfelelő 3600 korona törzsfizetés és 1040 korona lakpénzzel javadalmazott I-ső aljegyzői állásra pályázni kívánnak, hogy pályázati kérvényüket szabályszerűen felszerelve Nagyváradi thjfi város főispánja Méltóságos Hlatky Endre urhoz, mint a kijelölt választmány elnökéhez címezve hivatalomnál (Városháza I. em. 4. sz.) folyó évi április hó 3-ik napjának d. u. 5 órájáig annyival is inkább adják be, mivel az elkésztett beadott vagy kellően fel nem szerelt kérvények figyelembe vételni nem fognak.

Nagyváradi, 1915. évi március hó 18.
Rimler Károly,
polgármester.

Hirdetmény

a hadmentességi díj alá tartozó egyének által teendő bejelentések tárgyában.

1915. évi március hóban tartozik az, ki:

1. mint hadiszolgálatra alkalmatlan, az állítási lajstromból töröltetett;
 2. mint fegyveres szolgálatra alkalmatlan fegyverképtelenségét nyilvánított;
 3. a katonai szolgálatból oly testi fogyatkozás miatt becsátatott el, mely őt keresetképtelenné nem tette, s mely nem a katonai szolgálat teljesítésének következménye;
 4. az 1868. XL. t. cz. alapján mint családfenntartó felmentetett és az 1889. VI. t. cz. életle lépte után is bármely okból lel nem avatott;
 5. külföldre költözési engedélyt nyert és hadmentességi díj fizetési kötelezettsége még tart, ama község előjáróságánál (városi adóhivatalnál) hol állandóan tartózkodik, az e célra szolgáló nyomtatványon:
 - a) polgári állását;
 - b) lakását;
 - c) ama sorozójárás, illetőleg község nevét, melyben a hadkötelezettség alól mentesített;
 - d) azt az évet, melyől fogva a felmentés számítható, bejelenteni és
 - e) a reá, esetleg ama családfőre, kinek családjához tartozik a megelőző évben állandó lakhelyén, esetleg más községekben is kivetett egyeres államadók összegét hitelesen kimutatni.
- Ezenkívül tartozik:
- f) az a véd-, illetve díjköteles, kinek hadmentességi díját a törvény 11. §-a értelmében a munkaadó fizeti, a munkaadó a nevét és lakását bejelenteni.

Ezen adatok bejelentésének elmulasztása az 1880. évi XXVII. t. cz. 20. §-a értelmében a kirovartó hadmentességi díj három egész hatszoros összegének megfelelő pénzbírságot von maga után.

Ha a munkaadó személyében az alatt az idő alatt, mely a bejelentés beadása és a díj esedékességének napja (az év október hó 1-je) között lefolyt változás állott be, eme változást a díjköteles az 1883. évi IX. t. cz. 4. §-ának 3-ik pontja értelmében ott, ahol az első bejelentést tette, szintén bejelenteni köteles.

Azon díjköteleseknek, kik állandó lakhelyükön kívül másutt adóval megróva nincsenek, megengedtetik, hogy a községi előjáróság (városi adóhivatal) előtt személyesen megjelenvén, valc másukat ugyanott tollba mondhassák, de ha tenni ezt elmulasztják, a fentebb említett pénzbírság ellenük teljes szigorral fog alkalmaztatni.

Kelt Nagyváradi, 1915 március hó.

Városi adóhivatal.

Katonai ruhákat

az összes fegyvereknek részére, a mai árakon alul előírás szerint és gyorsan készít **Darabont Gy. és Tsa** elsőrendű polgári és katonai ruházati intézete. A legfinomabb szövet különlegességek, őröny és téli kabátokra felöltökre állandóan raktáron. Nagyváradi, Szilágyi-Dezsa-u. 6. Sonnenfeld palota. Telefon 980. szám.

Hirdetmény.

A rendőrség már intézkedett s a főkapitány a szemlére vonatkozólag a következő értesítést adta ki: Közegészségi, köztisztasági és tűzbiztonsági szempontból oly hasznosnak bizonyult általános tavaszi szemléket ismét elrendelem és pedig aként, hogy f. évi április 1-től május 15-ig terjedő idő alatt az illető kerületi tisztiorvosok, városi mérnöki hivatal, kerületi rendőrfelügyelők, városi tűzoltó parancsnokság, akadályoztatás esetén az általa kirendelt tűzoltó altiszt, polgárőrség és a köztisztasági felügyelők mint bizottság kötelesek együtt a város egész területét kerületenként házról-házra bejárni, a tapasztalt és kifogásolt állapotokról esetről esetre a helyszínen jegyzőkönyvet felvenni, a szakközégek szakvéleményüket és javaslatukat szabatosan körülírni, a jegyzőkönyvet a háztulajdonossal vagy annak helyettesével aláíratni s hozzám érdemleges javaslattal együtt legkésőbb 1915 május 20-ig beterjeszteni. Amidőn tehát nevezett szakközégeket ezen szemlékre kirendelem, illetve ily szakközeg kirendelése végett dr. Mayer László t. főorvos, Kőszeghy József főmérnök és a tűzoltó parancsnok urakat megkeresem, ismételten figyelmeztetem a kerületi rendőrfelügyelőket, hogy a jegyzőkönyvnek szabályszerű felvétele, a szakközégek és érdekeltekkel való aláírata s hozzám f. évi máj. 20-ig leendő bemutatása tekintetében feyelmileg is felelősek. A város közönségét, főként pedig az érdekelte háztulajdonosokat hírlapi uton figyelmeztetem, hogy a kitűzött időben megtartandó szemléken lehetőleg legyenek jelen s magánérdekeik megóvása céljából észrevételeiket a szemle jegyzőkönyvben tegyék meg. Erről Kőszeghy József v. főmérnököt, dr. Mayer László t. főorvost, a tűzoltóparancsnokot, Kemény Ignác tb. alkapitányt, Zilahy Antal és Vadász József ker. rendőrfelügyelőket, Lobermayer Gyula polgárparancsnokot, Radványi Jenő és Beöthy Kálmán köztiszt, felügyelőket értesitem. Nagyváradi, 1915 február 13. Gerő Armin r. főkapitány.

Nagyváradi város

VILLAMOS MŰVE

Iroda és raktár: NAGYVÁRAD, Vár-tér 1.

Értesítjük a t. közönséget, hogy a

Wolfram lámpák

ára olcsóbb lett, **Wolfram** és egyéb izzó-lámpák nagy raktára legolcsóbb áron a közönség rendelkezésére áll. Telefon rendelés nélkül házhoz szállítjuk.

Egész éjjel ügyeletes szolgálat.

Költségvetések ingyen.

Telefon szám 514.

Elvállaljuk villamos világi-tási és erőátviteli berendezések felszerelését.

Csillárok,

évlámpák

állandóan nagy választékban kaphatók.

Villamos motorok

1/4 lóerőtől minden nagyságban.

Főszerelelő telefonja 55. sz.

Eszt László-nyomda részvénytársaság, Nagyváradi.